32 734 Nederlandse diplomatie

Nr. 58 Brief van de minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 september 2026

Hierbij informeer ik u, mede namens de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, in lijn met de vereisten van artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet over de besteding van de structurele intensivering in het postennet.

De minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

Bestedingsvoorstel: Intensivering Postennetwerk (Begrotingsartikel 7 Apparaat van het ministerie van Buitenlandse Zaken)
Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)

1 Doel(en)
Wat is het nagestreefde doel?

Kabinet Schoof heeft zowel het kerndepartement als het postennet van BZ gekort met respectievelijk 22% en 10%. Dat betekent voor het postennet een bezuiniging van structureel EUR 70 miljoen. Met de aangekondigde intensivering in het coalitieakkoord voor het postennetwerk (structureel EUR 35 miljoen per jaar vanaf 2027) investeert het kabinet Jetten in:

- Het opbouwen van stevigere strategische partnerschappen op het gebied van veiligheid;
- Effectiever opereren in economische groeimarkten;
- Het afbouwen van strategische afhankelijkheden; en
- Het verbeteren van mensenrechten, democratie en rechtsstaat.

Onze diplomatieke vertegenwoordigingen zijn er voor het behartigen van het belang van het Koninkrijk in het buitenland. Groeiende instabiliteit en conflicten hebben een grote weerslag op het functioneren van dat netwerk en de mensen die daar onder soms buitengewoon lastige omstandigheden werken.

2 Beleidsinstrument(en)
Welk(e) beleidsinstrument(en) worden ingezet om het doel te bereiken?

Postennet; openen en sluiten posten

Ten aanzien van ons fysieke postennetwerk van ambassades, consulaten en permanente vertegenwoordigingen zet het kabinet gerichte stappen om dit netwerk nog beter in te zetten in een veranderende geopolitieke context. Daarbij houden we voortdurend rekening met onze ambities, ons handelingsperspectief en de beschikbare middelen.

We gaan nadrukkelijk na hoe bestaande Benelux-samenwerking kan worden uitgebreid om onze presentie te versterken. Bijvoorbeeld door samenwerking te zoeken bij het mogelijk op langere termijn openen van een ambassade in Podgorica (Montenegro) in het licht van een mogelijk lidmaatschap van de Europese Unie en gezien de samenwerking binnen NAVO-verband. Verder wordt het besluit van het vorige kabinet om het consulaat-generaal in Antwerpen te sluiten, teruggedraaid. Gezien de intensieve relatie op economisch terrein met België, de samenwerking met Vlaanderen/Antwerpen en de versterkte Benelux samenwerking, acht dit kabinet het niet verstandig om het CG te sluiten. Samenwerking streven we ook na bij onze ambities op het gebied van grondstoffen in Namibië. Hier wordt met onze Benelux-partners overlegd of samenwerking mogelijk is. Daarnaast wordt de diplomatieke aanwezigheid in Damascus geïntensiveerd. Daarmee geven we gericht invulling aan de groeiende Nederlandse belangen in Syrië op het terrein van migratie, veiligheid en stabiliteit. Ook bij deze intensivering zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met Benelux-landen of met de landen in de Nordics. In de Verenigde Staten wordt het Nederlands consulaat-generaal in Atlanta verplaatst naar Houston, waar de sterke economische dynamiek in Texas nauw aansluit bij belangrijke Nederlandse groeisectoren als energie, water en infrastructuur en high tech/semicon. Daarnaast heeft Texas een sterke defensie-industrie. Daarmee versterken we onze economische aanwezigheid in een regio met grote kansen voor Nederlandse bedrijven. Tot slot wordt het voornemen van het vorige kabinet om de ambassade in Juba te sluiten, teruggedraaid. Gezien de humanitaire situatie in Zuid-Soedan is het van belang dat Nederland met een beperktere bezetting

aanwezig blijft in Juba. Ook zal het ambassadekantoor N'Djamena (Tsjaad) worden opgewaardeerd naar een ambassade.

Het vorige kabinet heeft besloten de ambassade in Havana te sluiten. Het huidige kabinet vindt het op dit moment niet opportuun om hierover een definitief besluit te nemen, vanuit de belangen van de Caribische landen van het Koninkrijk en in lijn met onze ambities uit de BZ-beleidsbrief[1] om in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied de Nederlandse veiligheid, economische belangen en mensenrechtenagenda te bevorderen. Wij willen deze afweging zorgvuldig maken en in het najaar van 2027 een definitieve beslissing nemen in het licht van de geopolitieke ontwikkelingen. De veiligheidssituatie in Soedan is op dit moment erg fragiel. Zodra de omstandigheden dusdanig wijzigen dat het verantwoord is om daar medewerkers te plaatsen, wil Nederland de in 2023 tijdelijk gesloten ambassade in Khartoem heropenen.

De voorgenomen sluitingen die het vorige kabinet heeft aangekondigd ten aanzien van de ambassades in Tripoli, Bujumbura, Yangon en het consulaat-generaal in Rio de Janeiro, worden niet heroverwogen. Het besluit van het vorige kabinet om nog vier extra posten te sluiten wordt gedeeltelijk teruggedraaid. Onze ambassade in Harare (Zimbabwe) wordt gesloten. Zimbabwe zal in het ressort van een Nederlandse ambassade in een buurland worden opgenomen en resterende dossiers zullen van daaruit worden voortgezet. De werkzaamheden voor Jemen worden geconcentreerd in Amman. Hiermee bundelen we onze inzet in de regio, zodat we binnen de beschikbare middelen zo doelgericht mogelijk kunnen blijven opereren. Het besluit van het kabinet-Schoof om nog twee extra te sluiten posten te identificeren, wordt niet uitgevoerd. Gezien de huidige geopolitieke ontwikkelingen achten wij het niet verantwoord om dit nu door te voeren. De daarmee gemoeide, eerder ingeboekte besparing wordt gedekt uit de intensiveringsmiddelen.

Postennet; versterking bestaand netwerk
Voor het postennet zal de economische en diplomatieke aanwezigheid op bestaande posten waar mogelijk worden versterkt, daar waar de Nederlandse belangen vragen om extra inzet. Hierin wordt ook de ondersteuning van het postennet op het departement in Den Haag meegenomen, voor het realiseren van zo groot mogelijke impact van het postennet.

3 Financiële gevolgen voor het Rijk
Wat zijn de financiële gevolgen voor het Rijk?

De financiële gevolgen voor het rijk blijven beperkt tot de aan BZ toegekende middelen in het coalitieakkoord voor de versterking van het postennet. Met deze intensivering wordt het Rijksbrede postennet versterkt. Deze intensivering is onderdeel van de ambities uit het coalitieakkoord om de extra middelen in te zetten om het postennet structureel te versterken. De opdracht daarbij is in te zetten op een stevig postennet dat in staat is om te zorgen dat Nederland volop en krachtig vertegenwoordigd is in belangrijke groeimarkten, in landen met een hoog geopolitiek belang en om steun te bieden aan het beschermen van mensenrechten en democratie. Verder wordt de invloed aangewend om stabiele partnerschappen op te bouwen, markten te ontsluiten voor Nederlandse ondernemers en de strategische autonomie van het Koninkrijk te versterken. Deze intensivering biedt ruimte om capaciteit in te zetten op prioritaire thema's in landen waar ons handelingsperspectief aanzienlijk is of ontwikkeld moet

[1] Beleidsbrief Buitenlandse Zaken 2026, Kamerstuk 38 800-V, nr. 103

worden ter versterking van economische diplomatie, veiligheidsdiplomatie of voor EU- en multilaterale vertegenwoordigingen.

De intensivering van EUR 35 miljoen wordt als volgt ingevuld:

Invulling van EUR 35 miljoen							
	Bedragen in miljoenen euro's	2027	2028	2029	2030	2031	Structureel
A	In te zetten middelen	35	35	35	35	35	35
B	Postennet - verzachten bezuinigingen kabinet Schoof	19,7	20,2	17,1	14	14	4,3
C	Nog in te zetten middelen (A min B)	15,3	14,8	17,9	21	21	30,7
D	Subtotaal openen/sluiten posten*	13,7	12,3	14,4	16,2	14,8	14,8
E	Nog in te zetten middelen op Aanvullende Post (C min D)	1,6	2,5	3,5	4,8	6,2	15,9
*Zie tabel Overzicht Wijzigingen Postennet.							

Het kabinet heeft besloten om een deel van de EUR 35 miljoen uit de Aanvullende Post over te hevelen naar de BZ-begroting (EUR 33,4 miljoen in 2027 aflopend naar EUR 19,1 structureel vanaf 2032) wat ten goede komt aan het versterken van het postennet. Het restant (reeks E) blijft op de Aanvullende Post van het ministerie van Financiën staan ten behoeve van het postennet en wordt in aanloop naar het voorjaar van 2027 verder ingevuld.

De beoogde wijziging en wijzigingsjaar zijn weergegeven in de tabel hieronder:

Overzicht Wijzigingen Postennet					
Nr.	Post	Stad	Land	Beoogde wijziging	Beoogde wijzigingsdatum
1	Diplomatieke presentie	Damascus	Syrië	Opschalen (tijdelijk gesloten in 2012)	2026
2	Ambassade	Podgorica	Montenegro	Onderzoek naar opening	Zo mogelijk 2029
3	Consulaat-generaal	Antwerpen	België	Terugdraaien voorgenomen sluiting	2026
4	Ambassade	Juba	Zuid-Soedan	Terugdraaien voorgenomen sluiting	2026
5	Ambassade	N'Djamena	Tsjaad	Opwaardering van huidig ambassadekantoor	2027
6	Ambassade (kantoor)	Windhoek	Namibië	Onderzoek naar opening co-locatie	Zo mogelijk 2028
7	Ambassade	Havana	Cuba	Uitstel beslissing	2027
8	Ambassade/CG	Aangekondigde sluitingen van 2 extra posten door kabinet Schoof gaat niet door.			2027
9	Ambassade	Khartoem	Soedan	Heropening KHA wanneer veiligheid dit toelaat (tijdelijk gesloten in 2023)	Zo mogelijk 2028

10	Ambassade Jemen	Amman	Jordanië	Concentratie werkzaamheden in Amman	2027
11	Consulaat-generaal	Atlanta	VS	Verhuizing van Atlanta naar Houston	2028
12	Consulaat-generaal	Houston	VS	Verhuizing van Atlanta naar Houston	2028

4 Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren
Wat zijn de financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren?

Jaarlijks verstrekken we reisdocumenten aan vele internationale reizigers. Reizigers - die in een crisissituatie niet kunnen terugvallen op reisorganisaties of onvoldoende bekend zijn met lokale uitwijkmogelijkheden - kunnen rekenen op consulaire (nood)hulp, in nauwe samenwerking met de reisbranche en andere EU-landen. Betrouwbare data over de omvang van de doelgroep, de precieze hulpvraag en effectieve communicatie zijn daarbij cruciaal. Om het hele Koninkrijk nog beter van dienst te zijn blijven we investeren in innovaties ter verdere verbetering van de dienstverlening.

5 Nagestreefde doeltreffendheid
Wat is de nagestreefde doeltreffendheid?

Nederland hecht waarde aan wereldwijde stabiliteit. Voor Nederlandse belangenbehartiging is continuïteit in diplomatieke relaties de sleutel, waarbij een breed vertegenwoordigde en wereldwijde paraatheid van diplomaten onze belangen kunnen vertegenwoordigen, waarden kunnen uitdragen en Nederlanders in nood kunnen bijstaan. Met behulp van een uitgebreid postennetwerk en samen met partners in binnen- en buitenland, zorgt het ministerie voor bevordering van werkgelegenheid in Nederland, het aanpakken van veiligheidsdreigingen en het dichterbij brengen van een duurzame en rechtvaardige wereld. Diplomatie is ingewikkeld mensenwerk, vaak op het scherpst van de snede en met een stevige impact op het dagelijkse leven in Nederland. Individuele diplomaten maken op belangrijke momenten het verschil. Onze diplomatieke posten zijn rijksbrede dienstverleners; voor het hele Koninkrijk en voor alle ministeries; 30% van de uitgezonden ambtenaren is inmiddels afkomstig van andere ministeries om breed de nationale belangen te dienen. Een sterker postennet met een duidelijk anker in Den Haag dient de belangen en vergroot de zekerheid van Nederlanders in het buitenland en in Nederland. Om dit te bereiken investeert het kabinet in ons rijksbrede postennet, een aantal met het postennet verbonden beleidsdirecties en ondersteunende diensten. Het postennet van Buitenlandse Zaken dient de rijksbrede belangen, is wendbaar en professioneel om in te kunnen spelen op de nationale - en internationale ontwikkelingen die impactvol zijn voor Nederland.

Waar de kosten van diplomatie gemakkelijk zijn te becijferen, zijn de opbrengsten van diplomatie niet met cijfers inzichtelijk te maken. Diplomatie gaat over het voorkomen van (gewapende) conflicten, het scheppen van kansen voor het Nederlandse bedrijven (wordt bij benadering gekwantificeerd, VNO-NCW is zeer positief over dienstverlening) en het behartigen van belangen van Nederlandse burgers. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan een veilige en welvarende wereld, die echter moeilijk in geld is uit te drukken.

6 Nagestreefde doelmatigheid
Wat is de nagestreefde doelmatigheid?

De extra middelen van de structurele intensivering worden doelmatig ingezet door het fysieke postennetwerk (ambassades, consulaten en permanente vertegenwoordigingen) via gerichte openingen of opschalingen juist daar uit te breiden waar de toegevoegde waarde voor de Nederlandse strategische belangen het grootst is. Door gemaakte afweging tussen ambities uit Coalitieakkoord en de beleidsbrief BZ, handelingsperspectieven en beschikbare middelen, worden posten geopend of versterkt die bijdragen aan veiligheid, economische kansen, het afbouwen van afhankelijkheden en de bevordering van mensenrechten, democratie en rechtsstaat. Hiermee wordt de schaarse diplomatieke capaciteit zo efficiënt mogelijk ingezet voor het maximaal behartigen van de Nederlandse belangen.

De voortgang op de investeringen in het postennet wordt opgenomen als onderdeel van de jaarlijkse begrotingscyclus waarbij de Memorie van Toelichting en het jaarverslag de belangrijkste momenten zijn. Daarnaast neemt BZ de thematische versterking ook mee in de beleidsnota's die over de verschillende onderwerpen nog opgesteld worden.

Interdepartementale afstemming
Andere departementen zijn mede verantwoordelijk voor de invulling van de rijksbrede internationale prioriteiten. De versterking van het postennet wordt daarom onder meer in de CoRIA in goed overleg met alle departementen besproken.

Risico's
Postennet: BZ is verantwoordelijk voor het aantrekken van capaciteit. Kosten worden door BZ gedragen. Het gastland speelt daarnaast een belangrijke rol. Ten eerste moet elke diplomaat officieel worden geaccrediteerd voordat deze conform de Weense verdragen wordt geaccepteerd en met diplomatieke onschendbaarheid effectief kan zijn. Daarnaast met betrekking tot veiligheid is het gastland volgens internationaal gebruik verantwoordelijk voor de veiligheid van buitenlandse diplomaten (en deze kosten draagt), leert de praktijk dat in veel landen Nederland zelf voor aanvullende maatregelen kiest om de veiligheid van zijn mensen echt te garanderen.

7 Evaluatieparagraaf
Hoe wordt het beleid gemonitord en geëvalueerd?

Het postennet is een belangrijk instrument bij het realiseren van de doelstellingen zoals geformuleerd in de begrotingen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Ministerie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Dit betekent dan ook dat een evaluatie van het postennet vooral aan de orde komt bij de evaluaties van deze beleidsdoelstellingen, die vervolgens input vormen voor de periodieke rapportages uit de Strategische Evaluatie Agenda (SEA). Deze evaluaties nemen niet weg dat het ministerie de waarde en efficiency van het Postennet ook op andere wijze periodiek evalueert.

Een eerste instrument is de jaarplancyclus. Elke post stelt jaarlijks, in nauw overleg met het departement, vakattachés en organisaties als RVO een plan op met een gedetailleerde beschrijving welke bijdrage het levert aan de beleidsdoelstellingen van BZ en welke mensen en middelen hiervoor nodig zijn. Daarbij worden ook de risico's in beeld gebracht. In het daaropvolgende jaar

wordt teruggeblikt op de behaalde resultaten en uitgelegd waarom sommige resultaten niet zijn behaald.

Daarnaast wordt elke post om de vier jaar volledig doorgelicht door de Inspectie Signalering en Begeleiding (ISB). Een team van ervaren deskundigen bezoekt de post en onderzoekt de kwaliteit van uitvoering van beleid en beheer en de samenhang daartussen. De vraag of de bezetting adequaat is maakt standaard deel uit van deze doorlichting.

Ook de onderzoeken van de Auditdienst Rijk (ADR) bieden belangrijke inzichten op het terrein van (de doelmatigheid van) het beheer. Los van deze periodieke onderzoeken licht BZ ook periodiek het gehele postennetwerk door. De bezetting op de posten maakt deel uit van de periodieke rapportages door de directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB). De rol van het postennet in het realiseren van de beleidsdoelstellingen maakt deel uit van deze evaluaties. Zowel uit oogpunt van efficiency als ook van effectiviteit zal BZ geen afzonderlijke evaluaties van de genoemde uitbreidingen uitvoeren, maar deze onderdeel laten uitmaken van de geprogrammeerde evaluaties.